

σκοπῶν αὐτῆς τὸ κεφάλαιον. Ἡ ἐργατικὴ μερίς ὀφείλει νὰ ἀπαιτήσῃ γεγωνυίαν τῇ φωνῇ, ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς αὐτῆς συναθροίσεσιν, ἢ ἐν τῷ παγγερμανικῷ Κοινοβουλίῳ διὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς, διὰ τοῦ ἡμερησίου τύπου καὶ τοῦ περιοδικοῦ, τὴν πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν τῆς. Ζητοῦμεν τὸν περιορισμὸν τῶν ὥρων τῆς ἐργασίας, ἵνα ὑπολείπηται ἡμῖν καιρὸς πρὸς ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀπόλαυσιν καὶ ψυχαγωγίαν, πρὸς τὴν ὑπὲρ τῶν οἰκογενειῶν ἡμῶν μέριμναν, ἀλλὰ καὶ τὴν αὐξήσιν τοῦ ἡμερομισθίου, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰς ὠφελείας τοῦ κεφαλαίου. Ζητοῦμεν τὴν ὑπὸ τῆς πολιτείας διοργανώσιν τῆς ἰδιοκτησίας, κατὰ τὰ συμφέροντα τῆς ἐργατικῆς τάξεως, τὴν κατάργησιν τῆς κληρονομίας, ὡς συντελούσης εἰς τὴν διαιώνισιν τῆς ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας βασιζομένης κοινωνικῆς ἀδικίας. Ζητοῦμεν τὴν πλήρη, τὴν ἀπόλυτον συμμετοχὴν τοῦ ἐργάτου εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ τόπου, τὴν καταστροφὴν πάντων τῶν κοινωνικῶν προνομίων, ὅπου ταῦτα καὶ ἂν ἀντιπροσωπεύονται—καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θρόνου. Καὶ ἐπὶ τέλους ζητοῦμεν τὴν πραγματοποίησιν τῆς κοινωνιστικῆς δημοκρατίας, εἴτε διὰ τῆς ἡμέμου συζητήσεως, εἴτε καὶ διὰ τῆς ἐπαναστατικῆς βίας... »

Ἄγνοῶ ἂν ἡ ἀνατρεπτικὴ φαντασία τοῦ ἐπαναστατικοῦ ρήτορος, προωρισμένου ἤδη ὡς ἀντιπροσώπου τῆς ἐργατικῆς μερίδος διὰ τὸ παγγερμανικὸν Κοινοβούλιον, ἤθελεν ὠθήσει αὐτὸν περαιτέρω ἔτι, πρὸς ἄλλας, μᾶλλον ἀπηγορευμένας, ἐπιθυμίας, οἷον τὴν κατάργησιν τοῦ ὑφισταμένου Θεοῦ, ὡς τοῦ παραιτίου πάσης τῆς ἱστορικῆς ἀδικίας, ἥτις μέχρι τοῦδε παρεκώλυσε τὴν ἀληθῆ πρόοδον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ πρὸς ὅσα ἄλλα βαττολογήματα διασπλίζει ὁ ἀδιάλλακτος κοινωνισμὸς ἐν ταῖς ἀναρχικαῖς αὐτοῦ συναθροίσεσι. Δυστυχῶς εἰς τὴν ἀκάθεκτον τοῦ ρήτορος εὐγλωττίαν ἐμελλε νὰ θέσῃ τέρμα ἡ αἰφνιδία ἀνάμιξις τῆς μέχρι τοῦδε ἀφώνου παρισταμένης ἀστυνομικῆς ἀρχῆς, κηρυξάσης ἀποτόμως τὴν λήξιν τῆς συνεδριάσεως. Ἄπασα ἡ ἀναρχικὴ καὶ ἀπειλητικὴ ἐκείνη ὁμήγυρις, ἡ ἐπευφημοῦσα τὰ μᾶλλον φαντασιώδη καὶ ἀπραγματοποιήτα ὄνειρα τῶν ἀγορευσαντων, ἡ ὁμνύουσα τὴν καταστροφὴν τοῦ καθεστώτος, ὑπεχώρησε παραχρῆμα ἐνώπιον τοῦ ἀστυνομικοῦ ἐμβλήματος, ἐξήρχετο δ' ἐν σιγῇ καὶ τάξει τοῦ καταστήματος, ἐλαχίστων μόνον διαμαρτυρομένων κατὰ τῆς αὐταρχικῆς ἐπεμβάσεως τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς. Ἀλλὰ τὸ αἶσθημα τοῦ πρὸς τὰ πολιτικὰ καθεστῶτα σεβασμοῦ διατελεῖ τοσοῦτον ἔτι ἰσχυρὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ, ὥστε σπανίως δύναται νὰ ὑπάρξῃ οὐχὶ ἀντίστασις, ἀλλὰ συζήτησις διατάξεώς τινος τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς, ὅσον αὕτη καὶ ἂν ᾖ πολλὰς αὐθαίρετος καὶ ἀδικαιολόγητος.

Παρέμεινα ἐπὶ τινὰ χρόνον μέχρι τῆς ὁλοσχεροῦς ἐκκένωσης τῆς αἰθούσης. Περὶ τὸ βῆμα ἐντελής ἤδη ἐπεκράτει σιγῇ. Οἱ ἐργάται εἶχον ἀποχωρήσει. Ἐξώθεν ἤκούετο μόνον ὁ ἀκανόνιστος τῶν βηματικῶν αὐτῶν ὁρὸς. Ὅμως τις ᾗδε νικητήριον τι ᾄσμα, τὸ ᾄσμα τῆς γερμανικῆς πατρίδος, ἐπαναστατικὸν θούριον ἀγνώστου κοινωνιστικοῦ ποιητοῦ· ἀλλ'

ὁ ἦχος ἦτο γοργός, τολμηρὰ δὲ ἡ τῶν στίχων ἐννοια. Ἡ τοιμαζόμεν νὰ ἐξέλθῃ ἤδη ἐπίσης μετὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ πολυλοῦ πλήθους. Ὅποτε εὐγενέστατα καὶ ἀθρότατα μ' ἐπλησίασεν ὁ κατ' ἐξοχὴν τῆς ἐσπερινῆς ἐκείνης συνεδριάσεως ρήτωρ, ὁ διδάκτωρ Ἑρρίκος.

— Ἐπιθυμεῖτε νὰ ἐξέλθωμεν ὁμοῦ καὶ νὰ συμπεριπατήσωμεν; Εἶνε *ἐλληνικὴ* νύξ. Ἴσως ἐν τῇ μεγαλοπρεπεῖ αὐτῆς σιγῇ εὐρωμέν τινὰ λύσιν ἐν τῇ συνδιαλέξει τοσοῦτων προβλημάτων, τὰ ὅποια πρό τινων ἔτι στιγμῶν μᾶς ἀπασχολοῦν.

Δὲν εἶχον ἀφορμὴν ν' ἀποκρούσω τὴν εὐγενῆ ταύτην, ὅσον ἀπροσδόκητον, πρόσκλησιν· ἐξ ἐναντίας δ' ἐνδιεφερόμην νὰ γνωρίσω καλλίτερον τὸν ἥρωα τῆς ἐσπέρας ἐκείνης.

Ἐξήλθομεν. Ἦτο ἀληθῶς ἐλληνικὴ νύξ. Τὰ ἄστρα ἤκτινοβόλουν λαμπρότατα ἐπὶ τοῦ στερεώματος.

(Ἀκολουθεῖ).

Καὶ πάλιν περὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ ζητήματος τῆς ὑπὸ τῶν Ἑβραίων διαβάσεως τῆς Ἑρυθρᾶς θαλάσσης.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΤΗΣ ΠΥΘΩΜ

ἀρχαίας πόλεως ἐν Αἰγύπτῳ

ΠΡΩΤΟΥ ΔΕ ΣΤΑΘΜΟΥ ΤΗΣ ΕΞ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΕΞΟΔΟΥ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ

Πτολεμαϊκῆς στήλης ἀνεύρεσις

ὑπὸ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΕΤΡΙΔΟΥ

Ἡπειρώτου, σχολάρχου νῦν ἐν Κάμπῳ Ἀβίας.

§ α'. Γράφοντες ἄλλοι¹ ἐν τῷ *Ἀπόλλωνι*¹ περὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ ζητήματος τῆς ὑπὸ τῶν Ἑβραίων διαβάσεως τῆς Ἑρυθρᾶς θαλάσσης, παρατηροῦμεν τῷ σοφῷ ἀρχαιολόγῳ κ. *Brugsch*, παραδεχομένῳ τὴν διὰ τῆς Σερβωνίδος λίμνης διάβασιν κλ. κλ. τάδε: «Τίς τῶν σοφῶν δύναται νὰ καυχήθῃ ὅτι ὠρισμένως καὶ ἐπιστημονικῶς σταθμὸν τινὰ τῆς Ἰσραηλτικῆς πορείας προσδιώρισεν, ὥστε ἄλλος τις τῶν ἐπιστημόνων νὰ μὴ μετακινήσῃ εἴτε δεξιὰ, εἴτε ἀριστερά, τῆς θέσεως ἐκείνης; Τίς τῶν σοφῶν δύναται νὰ εἴπῃ εἰς τὸν πεφωτισμένον κόσμον, ὅτι ἐκ Γεσέμ τῆς Αἰγύπτου, ἐν ᾗ παρῶκουσι οἱ Ἑβραῖοι, αὐτὸς ἠδυνήθη ἐν μαθηματικῇ ἀκριθείᾳ, νὰ χαράξῃ τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς τὴν Ἑρυθρὰν θάλασσαν κατ' εὐθείαν ἄγουσαν; Ναί, ἐν τῇ Ἐξόδῳ τοῦ Μωϋσέως ἀναφέρονται οἱ σταθμοὶ τῆς πορείας, καὶ δὴ καὶ ὀνόματα αὐτῶν, ἀλλὰ δυνάμεθα σήμερον μετὰ παρέλευσιν χιλιάδων ἐτῶν νὰ ὀρίσωμεν ἐν ἀκριθείᾳ: ποῦ ἔκειντο οὗτοι, χωρὶς ἕτερος τῶν ἀρχαιολόγων τῶν μεταγενεστέρων νὰ εἴπῃ τὰ ἐναντία; κλ. β. Οὐδ' ἐφантаζόμεθα τότε, ὅτι μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς ἔτους ἐμελλε νὰ ἀνα-

1) Ἀπόλ. ἀριθ. 15, σελ. 227—231, ἔτ. β', φουλ. Ἰουλ. 1884.

2) Ἀπόλ. ἐνθ' ἀνωτέρω.

καλυφθῇ ὑπὸ τοῦ Ἑλβετοῦ Αἰγυπτιολόγου, κ. Ναβίλ, ὁ πρῶτος σταθμὸς τῆς ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐξόδου τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ οὕτως ἡ ἐπιστήμη νὰ θέσῃ τὸ ἐπιστημονικὸν αὐτῆς κύρος εἰς τὰς ἡμετέρας ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις καὶ κρίσεις, καὶ ὁμῶς τοῦτο ἀκριβῶς ἐγένετο· ἰδοὺ δὲ τί ἀναγινώσκουμεν περὶ τοῦτου ἐν τῷ ἀξιολόγῳ περιοδικῷ *Ἀστὲρι τῆς Ἀνατολῆς*.

§ 6. «Ἐν τῷ Α' κεφαλαίῳ τοῦ βιβλίου τῆς Ἑξόδου ἐδαφ. »11 λέγεται περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὅτι ᾠκοδόμησαν εἰς τὸν Φαραὼ πόλεις ὀχυράς, τὴν Πιθώμ καὶ τὴν Ῥαμεσῆ. Τῶν πόλεων οὐδὲ ἕχνος εἶχεν ἀνακαλυφθῆ μέχρι τοῦ 1883, καίτοι »τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀνεφέροντο ἐπὶ διαφόρων μνημείων τῆς Αἰγύπτου, συστάσης δὲ ἐταιρίας πρὸς ἀρχαιολογικὰς ἐρεῦνας ἐν τῇ Κάτῳ Αἰγύπτῳ, ἀνετέθη τὸ ἔργον τῆς ἀναζητήσεως αὐτῶν εἰς τὸν Ἑλβετὸν Αἰγυπτιολόγον κ. Ναβίλ. Οὗτος λοιπὸν ἤρξατο τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ ἐν τῷ Ἀνατολικῷ Δέλτα τοῦ Νείλου εἰς χθαμαλὸν τινα γήλοφον ὀνομαζόμενον *Τελ-Ἐλ-Μασκουτάχ*, κείμενον δώδεκα μίλια πρὸς Δ. τῆς Ἰσμαηλίας. Τὸ σημεῖον τοῦτο ἦτον ἤδη γνωστὸν τοῖς Αἰγυπτιολόγοις ὡς ἡ πιθανὴ τοποθεσία τῆς Ῥαμεσῆ, ὁ κυρίως »δὲ ὑποστηρίζας τὴν θεωρίαν ταύτην ἦτον ὁ πολὺς Λέψιος, »διὰ διατριβῆς αὐτοῦ ἐν τῇ *Zeitschrift*», ἀνασκαφαὶ ὁμῶς »τοῦ κ. Ναβίλ ἀπέδειξαν ἐσφαλμένην τὴν γνώμην ταύτην, »διότι ἀνεκαλύφθησαν ἐν αὐτῇ τῇ διαμφοισθητομένῃ τοποθεσίᾳ μνημεῖα ἐπὶ μνημείων, φέροντα ἐν ἡ πλείονα τῶν ποικίλων γνωστῶν ὀνομάτων τῆς Πιθώμ. Ἡ λέξις Πιθώμ εἶναι »ἐβραϊκὴ τροποποίησις τοῦ αἰγυπτιακοῦ *Πι-τούμ*», ἥτοι πόλις τοῦ *Τούμ*. Ὁ *Τούμ* ἦτο θεὸς τῶν Αἰγυπτίων, εἰς ὃν »ἀφιερῶντο ἡ ὑπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οἰκοδομηθεῖσα ὀχυρὰ πόλις, καὶ ναὸς δὲ ἡγέρθη ἐν αὐτῇ, ὡς καταφαίνεται ἐξ ἐπιγραφῆς τινος ἀνακαλυφθείσης ὑπὸ τοῦ κ. Ναβίλ, ἣν κατα»χωρίζομεν ἐνταῦθα. Ἔτερα ὀνόματα τῆς πόλεως ἦσαν *Χα-»-Τούμ*, ἥτοι *ἔδρα τοῦ Τούμ*. *Πι-Ἀτούμ*, ἥτοι πόλις τοῦ *Ἀτούμ*, καὶ ἄλλα.

§ γ'. »Ἀλλ' ἡ Πιθώμ ἦτο πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Σοκκῶθ, »(ἐλληνιστὶ Ἡρώων πόλις), ἐνθα κατὰ τὴν Γραφικὴν ἀφήγησιν οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐστάθμευσαν τὸ πρῶτον κατὰ τὴν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐξόδον των, ὥστε διὰ τῆς ἐξακριβώσεως τῆς Πιθώμ λύεται καὶ τὸ οὐχ ἦττον διαμφοισθητούμενον ζήτημα »περὶ τῆς πορείας τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἐξεληθόντων τῆς Αἰγύπτου. »Ἀναιρεῖται δηλαδὴ ὁριστικῶς ἡ ἡδὴ ἐλεγχθεῖσα ἐσφαλμένη θεωρία τῶν διασήμεων ἐκείνων Αἰγυπτιολόγων, οἵτινες ἰσχυρίζονται, ὅτι ἡ πορεία τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπῆρξε κατὰ τὴν »παραλίαν τῆς Μεσογείου, ἐπικυροῦται δὲ ἡ Γραφικὴ ἀφήγησις περὶ τῆς διαβάσεως αὐτῶν διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Οὕτως ἡ τελευταία λέξις τῆς ἐπιστήμης προσέθηκε μίαν »ἔτι μαρτυρίαν εἰς τὸ ἀξιόπιστον τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς ὑπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν.

§ δ'. »Ἐν τῶν πολυτιμοτάτων μνημείων, ἅτινα ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Ναβίλ, εἶναι ἡ Πτολεμαϊκὴ στήλη, ἐξ

»ἧς ἀποσπῶμεν τὸν 7ον στίχον, ὅπως λάβωσιν ἰδέαν οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν περὶ τῶν Αἰγυπτιακῶν Ἱερογλυφικῶν ἔστι δὲ ἡδε

»καὶ ἐν ὁλοσχερεῖ μεταφράσει·

«Ὅτε ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐκηρύχθη ὅτι ἐπερατώθη τὸ ἱερὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Τούμ, τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ τῆς Σοκκῶθ κατὰ τὴν τρίτην Ἀθὺρ, τότε μετέβη ὁ βασιλεὺς αὐτὸς εἰς τὸν νομὸν τῆς Ἡρώων πόλεως ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Τούμ.»

(Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς ἀρ. 1429. 25 Μαΐου 1885).

§ ε'. Τί λοιπὸν λέγουσι πρὸς ταῦτα οἱ τὴν ἀλήθειαν τῆς Γραφῆς διαμφοισθητοῦντες; Τί δύνανται νὰ ἀντιτάξωσιν ἀπέναντι τοιαύτης ἐπιστημονικῆς ἐναργείας (intuition spontanée) οἱ περὶ τὴν ἀνεύρεσιν αὐτῆς ἀταλαιπώρως ἔχοντες; Οἱ ὅπαδοι τοῦ Στράους, τοῦ Büchner καὶ λοιπῶν, δύνανται τοῦ λοιποῦ τοιαύτην ἐπιστημονικὴν ἐνάργειαν νὰ μὴ παραδεχθῶσι; Δὲν δύνανται βεβαίως, ἐὰν θέλωσιν εἶναι ἀκριβεῖς ἐπιστήμονες· διότι μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ ἢ μικροῦ διαστήματος ἐπέρχεται μετὰ τὰς ὁσημέραι γινόμενας ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας καὶ ἀνακαλύψεις «ἡ *Ἀύθεντία τῆς Ἐπιστήμης*» (*l'autorité*), ἐπιτιθεῖσα μὲν ἀφ' ἑνὸς τὴν σφραγίδα τοῦ κύρους αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἀμφοισθητομένου ζητήματος, ἄρδην δ' ἀνατρέπουσα ἀφ' ἑτέρου τὰς μετὰ πολυδύνον ἐπιστημονικὴν κυοφορίαν ἐν τοῖς τῆς διανοίας κευθμῶσι τοῦ ἐπιστήμονος θεωρίας· ὅθεν δὲν πρέπει νὰ σπεύδωμεν παραδεχόμενοι ἀβασανιστως τὰς ἐπιστημονικὰς θεωρίας τῶν σοφῶν ἀνδρῶν· ἀλλὰ πρέπει πρῶτον νὰ *χωρεῶμεν* αὐτὰς τὸ δὴ λεγόμενον, καλῶς, πάνυ καλῶς τὰς μεγάλας καὶ ὑψηλὰς θεωρίας τῶν ἐπιστημόνων κατανοοῦντες, καὶ ὕστερον νὰ διδάσκωμεν καὶ ἄλλους τὰ περὶ αὐτῶν. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἀρίστην συμβολὴν καὶ εἰκόνα παρέχει ἡμῖν ὁ σοφώτατος καὶ συνετώτατος Πλούταρχος ἐν τοῖςδε· «ὡς τοὺς γε μανθάνοντας ἔτι καὶ πραγματευομένους καὶ σκοποῦντας, ὃ λαβόντες ἐκ φιλοσοφίας, εὐθύς εἰς ἀγοραν, ἢ νέων διατριβὴν, ἢ βασιλικὸν συμπόσιον, ἐκ»
»κυχλήσουσιν, οὐ μᾶλλον οἶσθαι χρὴ φιλοσοφεῖν, ἢ τοὺς τὰς

»φάρμακα καὶ τὰ μίγματα πωλοῦντας ἱατρύειν· μᾶλλον δὲ
»ὅλως οὐθέν ὁ τοιοῦτος σοφιστὴς διαφέρει τῆς Ὀμηρικῆς ὄρ-
»νιθος ὅ,τι ἂν λάβοι, τοῖς μαθηταῖς, ὥσπερ ἀπτήσι νεοττοῖς
»διὰ τοῦ στόματος προσφέρων».

«Κακῶς δὲ τε οἱ πέλει αὐτῶ»,

»μηδὲν εἰς ὄνησιν οἰκεῖαν ἀκαδιόδοι, μηδὲ καταπέτοτον
(τῶν λαμβανομένων)».

(Πλούταρχ. Ἠθικ. ε'. Πῶς ἂν τις αἰσθοίτο ἑαυτοῦ προκόπον-
τος ἐπ' ἀρετῇ. Τόμ. Α'. σελ. 183 τῆς ἐν Λειψίᾳ στερεοτύπου
ἐκδ. τοῦ 1829).

§ 5'. Ὅταν οὖν ἐν μεγάλαις καὶ ὑψηλαῖς ἐπιστημονικαῖς
θεωρίαις ἀναστρεφώμεθα, μὴ λαμβάνωμεν ἀμέσως καὶ ἐπι-
πολαίως τὰς ἐπιστημονικὰς ἀρχὰς (les principes) μεγάλου
τινὸς ἐπιστήμονος, ὡς π. χ. τοῦ μεγάλου φυσιοδίφου Δαρβί-
νου, ἢ τοῦ Γάλλου φιλοσόφου Αἰγούστου Konte «τῇρ Θετι-
κῇρ, λεγομένηρ, Φιλοσοφίᾳρ (la philosophie positive)»,
καὶ οὕτως ἐπ' αὐτῶν ἐποικοδομῶμεν πᾶν ὅ,τι ἀδόκιμος ἐστὶ ἐν
ταῖς ἐπιστημονικαῖς ἀναστροφαῖς διάνοια δύναται ἐξ ἀπειρίας
νὰ ἐποικοδομηθῇ. Οὕτε νὰ ἐπιδιδώμεθα πρέπει εἰς ἐπιδείξεις
ματαιάς, καὶ ἀπορίας δῆθεν ἐπιστημονικὰς προβάλλοντες εἰς
ἐριδας νὰ ἐξοκεῖλωμεν, πράττοντες ἀκριβῶς πᾶν ὅ,τι ὁ μέγας
Πλούταρχος ἀναφέρει ἐν τοῖς ἐπομένοις· «οὐκ ἐστὶ δὲ μικρόν,
νοῦδὲ ἡ περὶ τοὺς λόγους μεταβολή. Πάντες γάρ, ὡς ἀπλῶς
λεῖπειν, οἱ ἀρχόμενοι φιλοσοφεῖν, τοὺς πρὸς δόξαν διώκουσι
μᾶλλον, οἱ μὲν, ὥσπερ ὄρνιθες, ἐπὶ τὴν λαμπρότητα τῶν φυ-
σικῶν, καὶ τὸ ὕψος, ὑπὸ κουφότητος καὶ φιλοτιμίας καταί-
νοντες· οἱ δ', ὥσπερ τὰ σκυλάκια, φησὶν ὁ Πλάτων, τῷ ἔλ-
λκειν καὶ σπαράττειν χαίροντες ἐπὶ τὰς ἐριδας καὶ τὰς ἀπο-
ρίας καὶ τὰ σοφίσματα χωροῦσιν· οἱ δὲ πλεῖστοι τοῖς διαλε-
κτικαῖς ἐνδύντες εὐθὺς ἐπισιτίζονται πρὸς σοφιστεῖαν· ἔνιοι
»δὲ καὶ χρεῖας καὶ ἱστορίας ἀναλεγόμενοι περιίσσιν, ὥσπερ
»Ἀνάχαρσις ἔλεγε, τῷ νομίσματι πρὸς οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ ἀ-
ριθμεῖν χρωμένους ὄρᾳ τοὺς Ἕλληνας, οὕτω τοὺς λόγους πα-
ραριθμοῦντες καὶ παραμετροῦντες, ἄλλο δ' οὐδὲν εἰς ὄνησιν
»ἀπ' αὐτῶν τιθέμενοι. (Πλούταρχ. Ἠθικ. ἐνθ' ἄνωτέρω· σελ.
180). Ὅθεν πρὸς ἀποφυγὴν τούτων πάντων δέον μὴ ἐπισπεύ-
δειν, ἀλλ' ἐφεκτέον, ἕως ἂν ἡ κρίσις ἡμῶν κατὰστασιν ὑγιει-
νὴν λάβῃ καὶ οὕτω χωρήσωμεν εἰς τὰ μεγάλα καὶ ὑψηλὰ
θεωρήματα ἀραρότως, ὡς ὁ δεινὸς περὶ τὰ τοιαῦτα Πλούταρ-
χος ἐν τοῖςδε ἀποφαίνεται· «συμβαίνει δὴ τὸ τοῦ Ἀντιφά-
νου, ὡς τις εἶπε τῶν τοῦ Πλάτωνος συνήθων· ὁ γὰρ Ἀντι-
»φάνης ἔλεγε παίζων, ἐν τινὶ πόλει τὰς φωνὰς εὐθὺς λεγομέ-
»νας πῆγνυσθαι διὰ τὸ ψῦχος, εἴθ' ὕστερον ἀνιεμένων ἀκούειν
»θέρους, ἃ τοῦ χειμῶνος διελέχθησαν· οὕτω δὴ τῶν ὑπὸ Πλά-
»τωνος ἔφη νέοις οὐσι λεχθέντων, μόλις ὅψι τοὺς πολλοὺς αἰ-
»σθάνεσθαι γέροντας γενομένους. Καὶ πρὸς ὅλην δὲ τοῦτο τὴν
»φιλοσοφίαν πεπόνθασιν, ἄχρις οὗ κατὰστασιν ὑγιεινὴν ἢ
»Κρίσις λαβοῦσα, τοῖς ἥθος ἐμποιεῖν καὶ μέγεθος δυναμέ-
»νοις ἀρξῆται συμφέρεσθαι, καὶ ζητεῖν λόγους, ὧν, κατὰ
»τὸν Αἰσώπορ, εἶσω μᾶλλον ἢ ἔξω, τὰ ἔχρη τέτραπται».
(Πλούταρχ. Ἠθικ. ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 181).

§ γ'. Εὐχῆς ἔργον λοιπὸν τῶν σοφῶν τοῦ συνετοῦ Πλουτάρ-
χου συμβουλῶν ἀντέχεσθαι τοὺς Ἕλληνας πρὸ πάντων, ὅπως
ἀντάξιοι ἀπόγονοι τῶν σοφῶν ἡμῶν προγόνων ἀναδειχθώμεν
ἐν ταῖς ἐπιστημονικαῖς ἐρευναῖς· καταλάβωμεν δ' ἐπαξίως τὴν
προσέηκουσαν ἡμῖν θέσιν ἐν τῇ χορείᾳ τῶν ἐξηγουεμένων ἐ-
θνῶν, καὶ ἀρθώμεν εἰς τὸ ἀνάλογον ἐπιστημονικὸν ὕψος, ἐφ' ᾧ
ἦρθη εὐτυχῶς ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος κατὰ τὴν σημερινὴν
στάσιν τῆς ἐπιστήμης· ἀρθήσεται δ' ἔτι συνωδὰ ταῖς ἀρχαῖς
τοῦ λόγου, τοῦ ἀπείρου λόγου, ὑφ' οὗ τὸ ἀπείρον ἐν ἀπείρῳ
σοφίᾳ ἐκπετάννυται.

Ἐγράφον ἐν Κάμπῳ Ἀβίας. 9 Ἰουνίου 1885.

ΑΘΑΝ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ, σχολάρχης.

Ο ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΚΟΥΝΩ

Ὁ Κάρολος Γκουνῶ ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις τῇ 17 Ἰουνίου
1818. Ἐνυμφεύθη μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ διασέμου συνθέ-
του καὶ κλειδοκυμβαλιστοῦ Zimmermann, ἐξ ἧς ἔσχεν υἱὸν
καὶ θυγατέρα. Διατελεῖ μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου, εἶνε ταξιαρ-
χης τῆς Λεγεῶνος τῆς τιμῆς καὶ διευθύνων ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη τὸ
Ὁρδεῖον τῶν Παρισίων.

Πολλὰ καὶ ποικίλα εἰσὶ τὰ ἔργα τῆς εὐφραντάστου καὶ πε-
ριπαθοῦς αὐτοῦ μουσικῆς φαντασίας μολοντί οἱ γονεῖς αὐτοῦ
καὶ πρωτίτως ἡ μήτηρ του προσεπάθησαν διὰ μυρίων μέσων
καὶ προτροπῶν νὰ παρακωλύσωσι τὴν ἀκατάσχετον αὐτοῦ
κλίσιν πρὸς τῆς μουσικῆς, ὑποθέσαντες ὅτι ἐὰν σπουδάσωσι
τὸν υἱὸν αὐτῶν εἰς τὸν τότε διάσημον καθηγητὴν τῆς μου-
σικῆς κ. Peicha, παρ' ᾧ διαμένων ἤθελεν ἀποθαρρυνθῇ καὶ
διατεθῇ κατὰ τέχνης πλήρους πικριῶν, δυσυπερβλήτων δυσ-
χεριῶν καὶ ἀπογοητεύσεων. Μετέβησαν παρ' αὐτῷ καὶ ἐξη-
γήσαντες τὸν σκοπὸν τῶν παρέδωκαν τῷ διασήμῳ καθηγητῇ
τὸν αὐτῶν υἱόν· ὁ κ. Peicha ἐπὶ τῇ παρουσιασθείσῃ ταύτῃ
εὐκαιρίᾳ, καθ' ἣν ἡ δύνατο νὰ δοκιμάσῃ μέχρι τίνος σημείου
δύναται τις νὰ προσγάγῃ ἐν μεγάλῃ δόσει καὶ ἀκινδύνως τὴν
διδασκαλίαν τῆς ὑπ' αὐτοῦ κατ' ἴδιον σύστημα ταξινομη-
μένης μουσικῆς.

Ὁ νέος Κάρολος δεκαετῆς τότε μόλις ὑπῆρξε διὰ τὸν κ.
Peicha τὸ ὑποκείμενον, ἀφ' οὗ περὶ πειράματος προέκειτο, ὅ-
περ ἐπὶ δύο ἔτη συντόμως κατεγίνετο νὰ διδάξῃ οὗτος καὶ
τελειοποίησιν εἰς τὴν τέχνην, ἐπιβαλλὼν αὐτῷ τὰ βαρύτερα
τῶν μαθημάτων, ἀλλ' ὁ νέος Κάρολος ἀκατάβλητος, ἀποφα-
στικός, καὶ οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον τὰς τοιαύτας δοκιμασίας ὑπο-
λαμβάνων ἐχώρει πάντοτε ἐκεῖ ὅπου ἡ θεία ἔμπνευσις τὸν ὠ-
δήγει. Μετὰ δύο ἔτων παρὰ τῷ κ. Peicha διδασκαλίαν κα-
τετάχθη εἰς τὸ Ὁρδεῖον καὶ ἐπὶ τὰ πρόσω ἀείποτε χωρῶν,
τὸ 1837 ἐκέρδησε τὸ δεύτερον μέγα βραβεῖον καὶ τὸ 1839
τὸ πρῶτον βραβεῖον τῆς Ῥώμης διὰ τὴν ὥρμιαν αὐτοῦ τριψυ-
δίαν «Φερνάνδος». Μετὰ τινὰ χρόνον ἐπανελθὼν εἰς Παρι-